

Skatting av eftirløn, tá hon verður inngoldin

Pensjónsnýskipanar-arbeiðsbólkurin

Politisku flokkarnar, sum eru í samgongusamráðingum, Sambandsflokkurin, Fólka-flokkurin, Miðflokkurin og Sjálvstýrisflokkurin hava vent sær til Fíggjarmálaráðið og pensjónsnýskipanar-ar-beiðsbólkin við uppskoti um, at skattur skal gjaldast av eftirløn, tá hon verður inngoldin, til stuttorðað um-mæli. Skotbráið til hesa við-gerð hevur verið sera stutt.

Atli Suni Leo úr Fíggjar-málaráðnum og Kári Peter-sen úr pensjónsnýskipanar-bólkinum hava 7. november verið á fundum við politisku flokkarnar í samgongusam-ráðingum. Miðað hevur ver-ið ímóti at fáa svarað sum flest av teim spurningum, sum vóru reistir á hesum fundum. Somuleiðis eru tær upplýsingar, sum komu fram á fundunum tiknar við í metingarnar av skattainn-tøkunum.

Inngangur

Verandi eftirlønarskatta-skipan byggir á, at eftirlønar-inngjöld ikki verða skattað, tá tey verða inngoldin. Eftir-lønaruppsparingin verður tí skattað, tá hon kemur til útgjaldingar.

Arbeiðsbólkurin er biðin um at ummæla uppskot um, at skipanin verður broytt soleiðis, at eftirlønarinngjöld verða skattað, tá tey verða inngoldin, og at eftirlønin ikki verður skattað, tá hon verður útgoldin.

Arbeiðsbólkurin skal stutt greiða frá fyrimun-um og vansom av at gera omanfyrinevndu umlegg-ing.

Hvørjar skipanir hava onnur lond?

Flestu ES lond hava skipan har:

- Skattafrádráttur verður veittur við inngjald
- Avkastið verður ikki skattað
- Útgjaldið verður skattað

Tó verður avkastið skattað í Danmark, Svøríki og Italia. (Kelda: Nicholas Barr og Peter Diamond, Pension Re-form - a Short Guide, Oxford University Press 2010)

Hví verður skattafrádrátt-ur veittur, tá galdið verður inn til eftirløn?

Eldraútreiðslur, skattur og mótrokning í eftirlønaruppsparing.

Samanbering av skatting av eftirløn við ávikavist útgjald og við inngjald.

			1. Skattur og mótrokning við útgjald.			2. Skattur við inngjald, mótrokning við útgjald.				
				Skattur av eftirløn og mótrokning í fólka-pensjón við stöði í eftirlønarútgjaldi (skatting við útgjald)	Netto-útreiðslu-vækstur 1	Eftirlønar-útgjaldingar 60 % av uppr.	Mótrokning við stöði í eftirlønar-útgjaldi (skatting við inngjald)	Netto-útreiðslu-vækstur 2	Skattur av eftirlønar-inngjöldum	Netto-útreiðslu-vækstur 3
(mió. kr.)	Eldra-útreiðslur	Vækstur í eldra-útreiðslum	Eftirlønarútgjald-ingar							
Ár										
2012	1,359								152	-152
2020	1,658	299	44	22	277	26	4	295	320	-25
2030	2,088	729	198	99	630	119	20	709	?	
2040	2,577	1,217	468	234	983	281	47	1,170	?	
2050	2,642	1,283	710	355	928	426	71	1,212	?	

Fyritreytir:
Skattur og mótrokning tilsamans eru sett til 50 % í báðum førum.

Við skatting við útgjald:
Mótrokning og skattur: 50 % av útgoldnu eftirlønini í árinum.

Við skatting við inngjald:
Skattur við inngjald 40 %, útgjald verður tí 60 % av upprunaliga útgjaldinum.
Mótrokning: 16,7 % av útgoldnu eftirlønini í árinum.
Samlaður skattur og mótrokning: 40 % skattur+ 16.7 % mótrokning av eftirverandi 60 %, tilsamans 50 %.

Skattur av eftirlønarinngjöldum 2012: Mett upphædd, um skatturin hevði verið í gildi fyri 2012.
Skattur av eftirlønarinngjöldum 2020: Treytað av bundnu uppsparingini í pensjónsnýskipanini.

- Skattafrádráttur motiver-ar til uppsparing.
- Inngjald til uppsparing minkar tøku inntøkuna.
- Útseting av skattinum hjálpir ríkiskassunum (landskassanum), við tað at hann fær eitt munandi størri skattagrundarlag, tá eftirlønirnar koma til skattingar, so hvørt sum talið av eldri fólki veksur.

Hesar tríggar grundgevingar eru tær týðningarmestu, og verða nevndar lærubókum í eftirlønarbúskapi. (Kelda: Nicholas Barr og Peter Dia-mond, Pension Reform – a Short Guide, Oxford Uni-versity Press 2010.)

Ein høvuðsfyrimunur av at skatta við útgjald, er sostatt, at stóru árgangirnir av eldri fólki figgja ein stóran part av vaksandi fólkapensjóns- og eldrarøktarútreiðslunum við skattinum og mótrokningini av teirra egnu uppspardu eftirløn.

Skattainntøkur av uppskotinum

Inngjöld til eftirløn og trygg-ingar verða leysliga mettt til umleið 550-600 mió. kr. árliga. Verður talið sett til 570 mió. kr., so kann roknast við at um 1/3, ella umleið 190 mió. kr. verður goldin til tryggingar, meðan um 2/3, t.e. umleið 380 mió. kr. verða goldnar til eftirlønarskipanir.

Á fundunum við politisku flokkarnar varð upplýst, at støði var tikið í, at skatta-

prosentíð skal vera um 40 prosent.

40 prosent í skatti av 380 mió. kr. verður 152 mió. kr.

Víst skal vera á, at við verandi skipan vera skatta-inntøkur av eftirløn býttar millum land og kommunur.

Verður pensjónsnýskip-anin samtykt, fara eftir-lønarinngjöldini at veksa upp í 800 mió. kr. tey næstu 10 árin. Skattainntøkan fer sostatt at veksa úr umleið 150 mió. kr. árliga upp í 320 mió. kr. árliga.

Á fundunum við politisku flokkarnar varð komið inn á, um møguligt eisini er at skatta inngjöld til tryggingar, og at gera tryggingargjöld skattafrí við útgjald. Víst varð á, at verður samlaða upphæddin, sum verður inngoldin til eftirløn og til tryggingar skattað, so verður skattainntøkan við 40 % skatti um 228 mió. kr.

Skal landskassin skatta inngjöld til tryggingar, t. d. lívstryggingar og óarbeiðs-føristryggingar, so fer lands-stýrið inn í eina langsiktaða privatrætтарliga avtalu, har tryggingarfelagið og borg-arin hava gjørt eina avtalu við støði í galdandi lóggávu, har inngjöld ikki verða skattað, meðan útgjald verður skattað. Nógvir borg-arar hava longu galdið inn í nógv ár undir verandi fyri-treytum.

Undirritaðu ynskja ikki at meta um broyting av hesum viðurskiftum er ynskilig ella

forsvarlig búskaparliga, men halda at lögfrøðingar eiga fyrst at meta um hetta ber til at gera.

Fíggjarpolitiskt haldføri

Í uppskotinum til Pensjóns-nýskipan 2011 er roknað við, at helvtin av eftirlønar-uppsparingini kemur aftur til landskassan sum mót-rokning (minkaðar fólka-pensjónsútreiðslur) ella sum skattur.

Við verandi skipan, har skattur verður goldin við útgjald av uppsparingini førir ein økt eftirlønaruppsparing til eitt munandi lægri hall á figgjarlógini í framtíðini.

Sí hjálagda rokniark: *Eldraútreiðslur, skattur og mótrokning í eftirlønar-uppsparing.*

Í øðrum teigi sæst, at eldraútreiðslurnar fara at veksa við 1,3 mia. kr. fram til 2050.

Í sætta teigi (nettoút-reiðsluvøkstur 1) sæst, at verður pensjónsnýskipanin sett í verk, so økist hallið á figgjarlógini ikki við 1,3 mia. kr., men “einans” við 900 mió. kr. í mun til um einki verður gjørt.

Í níggjunda teigi (netto-útreiðsluvøkstur 2) sæst, at verða eftirlønargjaldingar skattaðar við inngjald, so økist hallið á figgjarlógini uppáftur í 1,2 mia. kr.

Talvan vísir, at við ver-andi skipan og við kravdu uppsparingini í pensjóns-

nýskipanini, so verður ein týðandi partur av eldraút-reiðsluvøkstrinum dekk-aður av øktum skatti av eftirlønaruppsparingini og mótrokning í fólkapensjón-ini vegna økta eftirlønar-inntøkur.

Skattingin og mótrokn-ingin av eftirlønaruppspar-ingini er sostatt ein týðandi partur av figgingini av øktu eldraútreiðslunum í fram-tíðini.

Verður skattur goldin av eftirlønarinngjöldum, sum í ætlaða uppskotinum, gevur hetta eina munandi meirinntøku til landskassan, og hetta minkar um hallið á figgjarlógini, í øllum førum tey fyrstu árin. Sum sæst í tíggjunda teigi uppviga inn-tøkurnar frá ætlaða eftir-lønarskattinum vøksturin í eldraútreiðslum í 2020.

Fyri at gera eina forsvarliga meting, um hvussu ætlaði eftirlønarskatturin ávirkar hall landskassans og búskap landsins sum heild uppá longri sikt, má gerast ein størri útrokning og meting, sum bæði byggir á metingar um búskaparvøkstur, demo-grafiskar broytingar og møguliga eisini metingar,

um hvussu skatturin ávirkar samlaðu uppsparingina, m. a. tað fyrbrigdi, at árliga uppsparingin, sum fer til eftirlønarfeløg og peninga-stovnar verður um helvtina minni enn í dag.

Undirritaðu halda seg ikki á forsvarligan hátt kunna

gera eina slíka samanbering millum verandi skipan og ætlaðu skipanina við stuttum skotbrái.

Insitamentið minkar at gera sjálvbodna eftirlønarskipan

Við ætlaða uppskotinum er vandi er fyri, at tey, sum sjálvboðin spara upp til eftirløn, fara at spara minni upp. Í fyrsta lagi verður skatturin tikin av eftirlønini við inngjald. Eru so útlit til, at landskassin verður í trongstøðu, tá hesir borg-arar gerast pensjónistar, so kunnu tey vænta at verða mótroknað í fólkapensjónini, um tey hava eina góða eftir-lønaruppsparing. Vandir er tí fyri at tey gevast sjálvboðin at spara upp til eftirløn, men heldur velja at seta sína fríu uppsparing í aðra figgjarliga uppsparing, fast-ognaruppsparing ella aðra uppsparing, sum landskassin ikki kann mótrokna í.

Avkast av eftirlønarupp-sparing er skattafrítt, og tískil eru útlit til, at tað kort-ini vera nøkur, sum velja sjálvboðin at spara upp fyri at fáa henda skattafyrimunin av eftirlønaruppsparingini.

Um pensjónsnýskipanin verður samtykt, má roknast við at samlaða eftirlønar-uppsparingin kortini fer at veksa komandi árin orsakað av uppsparingarkravinum í nýggju eftirlønarskattalóg-ini.